

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ Γ

3 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1925

ΑΡΙΘ. 1

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ἢ ΤΟΠΙΚΗ ;

Ἐν τῷ προηγουμένῳ φύλλῳ τῆς «Ἐκκλησίας» εἶδον δημοσιευόμενον τὸ ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐπιστημονικῶς, ὁμολογούμενης, καὶ σοφῶς καταρτισθὲν Πρόγραμμα τῆς μελλούσης συγκληθῆναι Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Ἡ ἀνάγκη αὐτοῦ ἐπλήρωσε τὴν ψυχὴν μου ἀγαλλιάσας μὲν, διότι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μετὰ πάροδον τοσούτων αἰώνων ἀπεφάσισε νὰ ἐξετάσῃ ἐν Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα ζωτικώτατα ἀληθῶς θέματα, ἀλλὰ καὶ φόβου μήπως ἐσπευσμένως καὶ ἄνευ τινὸς προπαρασκευῆς συγκαλεῖται ἡ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος. Ἐπιτραπήτω δέ μοι νὰ διατυκώσω ἐπιφυλάξεις τινὰς ὡς πρὸς τὸ δυνατόν τῆς συγκλήσεως τοιαύτης Συνόδου.

Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἵνα συγκληθῇ δεόν νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ συμμετοχὴ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, οἷα πιστεύομεν εἶναι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία. Πάντως θὰ προσκληθῶσι καὶ οἱ ἐκτὸς αὐτῆς εὐρισκόμενοι, οἵτινες θὰ παρακαθῆωσιν ὡς ἰσότιμα καὶ ἰσόψηφα μέλη, ἐὰν ἀποδεχθῶσι τὰ τῆς ὀρθοδοξίας, ἀπαραιτήτως δὲ δεόν νὰ συμμετάσχωσιν αὐτῆς πασαὶ αἱ ἐπὶ μέρους Αὐτοκέφαλοι Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι. Ἄλλ' ἐρωτῶ : εἶναι εἰς θέσιν αὐτό, πρῶτιστα πάντων, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον νὰ συμμετάσχῃ τῆς Συνόδου ; Βεβαίω ; δύνανται νὰ παραστῶσιν ἐν αὐτῇ Ἀρχιερεῖς, ἐξ αὐτοῦ τύποις ἐξαρτώμενοι, ἀλλὰ πῶς εἶναι δυνατόν νὰ συνέλθῃ Σύνοδος Οἰκουμενικῆ, χωρὶς νὰ προεδρεύσῃ αὐτῆς ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ; Καὶ δύνανται τῷ ὄντι νὰ μεταβῇ εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Κωνσταντινῶς ὧς ὑπὸ τὰς παρούσας τραγικὰς περιστάσεις, ὑφ' αἷ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον διατελεῖ ; Ἀμφίβολον, ἀν μὴ ἀδύνατον. Ἐπειτα δὲ πῶς θ' ἀντιπροσωπευθῇ ἡ Ῥωσικὴ Ἐκκλησία, ἡ ἀριθμοῦσα τὸν μεγαλειότερον ὄγκον τῶν ὀρθόδοξων ; Εἶναι ἐντελῶς ἀδύνατον νὰ καταρτισθῇ κανονικὴ ἀντιπροσωπεῖα αὐτῆς, ὡς ὀρθῶς παρετήρησεν ἤδη ὁ Πατριάρχης Ἀντιοχείας, καθὼ ἀνέγραψεν ἡ «Ἐκκλησία». Διότι συγκεντροὶ μὲν ὁ Τύχων τὴν μείζονα καὶ ὑγιαίνουσαν μερίδα τῶν ὀρθόδοξων τῆς Ῥωσίας, ἀλλ' ἐξ ἄλλου ἡ καθαιρέσασα αὐτὸν Σύνοδος προβάλλεται τὸν ἰσχυρισμὸν, εἶτι προτίσεται τῆς μόνης Ὁρθόδοξου Ῥωσικῆς Ἐκκλησίας, πολλῶ μᾶλλον εἶτι μετὰ τοῦ Τύχωνος συμπράττει ἢ τέως «Ζῶσα

Ἐκκλησία», ἥς τὰ μέλη καὶ εἰς δογματικὰς περιέπεσαν πλάνας, ὧν δὲν εἶναι ἀπηλλαγμένη καὶ ἡ ὑπὸ τὸν Εὐδόκιμον Σύνοδος. Πῶς εἶναι δυνατόν ἀντιπροσωπευθῇ κανονικῶς ἡ ἐν τοιαύτῃ χαώδει καταστάσει εὐρισκόμενη Ἐκκλησία ; Ὑπάρχουσιν ἐν Σερβίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ Ῥῶσοι τινες Ἀρχιερεῖς, ἀλλ' ὡς ἀνέγων τελευταίως ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ» καὶ οἱ ἴδιοι ὁμολογοῦσιν εἶτι δὲν δύνανται κανονικῶς ἀντιπροσωπεύσασαι τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ῥωσίας.

Ὑπὸ τοιαύτας περιστάσεις δὲν δύνανται νὰ συγκληθῇ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος. Ἐπειτα δὲ ἄς ἐπιτραπῇ ἡμῖν νὰ φρονώμεν εἶτι δὲν ὑπάρχουσι λόγοι συγκλήσεως Συνόδου Οἰκουμενικῆς. Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, μετὰ τὴν λύσιν τῶν μεγάλων δογματικῶν ζητημάτων, λίαν εὐλόγως ὑπῆρξεν ἐπιφυλακτικὴ ἐν τῷ ζητήματι τῆς συγκλήσεως Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἀντιθέτως πρὸς τὴν μετὰ τὸ Σχίσμα Ῥωμαϊκῆν Ἐκκλησίαν, τὴν ἀριθμοῦσαν πληθῆ Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Οἰκουμενικὴ δὲ Σύνοδος συνήρατο ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ ἑσάκις παρουσιάζετο σοβαρώτατον δογματικὸν ζήτημα, προκαλοῦν τὴν προσοχὴν συμπάσης τῆς χριστιανικῆς κοινωρίας, συζητούμενον ζωηρῶς ἐν προκαταρκτικαῖς Συνόδοις καὶ συσκέψισιν. Ἡ Α' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος συνήλθεν ἐπτά ἔτη μετὰ τὴν ἐμφάνισιν τῆς αἵρέσεως τοῦ Ἀρείου καὶ τὴν συγκρότησιν διαφόρων ἄλλων Συνόδων. Ἡ Β' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἔλυσε δογματικὰ ζήματα ὀλοκλήρου πενηκονταετίας, καθ' ἣν ἀλλεπάλληλοι τοπικαὶ Σύνοδοι καὶ συσκέψεις συνήλθον. Τὸ αὐτὸ παρατηροῦμεν καὶ διὰ τὰς ἄλλας Οἰκουμενικὰς Συνόδους. Σήμερον δὲν ὑπάρχει νέον τι δογματικὸν ζήτημα θεμελιώδους σημασίας διὰ τὴν χριστιανικὴν πίστιν, μὴ ἐξετασθὲν καὶ μὴ ἐπιλυθὲν ὑπὸ ἀρχαίας Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἢ, ἀν ὑπάρχῃ, δὲν συνεζητήθη εἰσέτι καὶ δὲν προῦκλάσει κίνησιν τινα, ἀπαιτοῦσαν τὴν ἐγκυρον λύσιν παρ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Πιστεύομεν, εἶτι ὑπὸ τὴν καθοδηγίαν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἀλανθάστως ἀποφαίνονται αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι ἐπὶ τῶν ἐξ ἀποκαλύψεως δογματικῶν ἀληθειῶν, ἀλλ' ὑπάρχουσι καὶ ζητήματα ἀνθρωπίνης γνώσεως, χρεῖζοντα πολλῆς ἐρεῦνης. Τὸ καταρτισθὲν διὰ τὴν μέλουσαν Σύνοδον πρόγραμμα ἀναγράφει μὲν ζητήματά τινα δογματικῆς φύσεως, ἀλλὰ ταῦτα δύνανται νὰ χαρακτηρισθῶσιν μᾶλλον ὡς θεολογικὰ ζητήματα, περὶ τῶν ὁποίων εἶδει νὰ συζητησῶσι προηγουμένως οἱ ὀρθόδοξοι θεολόγοι. Τὸ μείζον εἶτι μέρος

του προγράμματος αναφέρεται εις ζητήματα έξω των ὁρίων τοῦ ἀλαθῆτου κείμενα, ἅτινα χρήζουσι μὲν ἐνδελεχοῦς ἐπιστάσεως καὶ ἐρεύνης, δὲν ἀπαιτοῦσι δὲ λύσιν ἀπεύκτως παρ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

Ὡστε καὶ αἱ περιστάσεις, ὑπ' ἃς διατελεῖ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, καὶ ἡ ἔλλειψις θεμάτων ἀνταξίων Οἰκουμενικῆς Συνόδου, συνηγοροῦσιν ὑπὲρ τῆς μὴ συγκλήσεως τοιαύτης Συνόδου. Ἀλλὰ καὶ αἱ περιστάσεις καὶ τὰ θέματα ἐπέβαλλον τὴν σύγκλησιν Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, μετὰ πάροδον τσοῦτων αἰώνων συναρχομένη εἰς τοιαύτην Σύνοδον, θὰ εὗρεθῆ τελείως ἀπκράσκειος. Ἡ Ρωμαϊκὴ Ἐκκλησία, διὰ τὴν σύγκλησιν Οἰκουμενικῆς Συνόδου μετὰ τριετίαν (1928) ἢ καὶ βραδύτερον, παρασκευάζεται ἀπὸ πολλῶν ἐτών. Μόνον διὰ τὴν κωδικοποίησιν τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου, ἣν ἐν τῷ Προγράμματι τῆς μελλούσης συγκληθῆναι Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἀνέγραψε καὶ ἡ Σύνοδος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἡ Ρωμαϊκὴ Ἐκκλησία παρασκευάζεται ἀπὸ δεκαπενταετίας διὰ πεντηκονταμελοῦς Ἐπιτροπῆς ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Gasparri, μόνον δὲ διὰ τὴν ἐκπόνησιν νέας κατηγορίας ἐν Ρώμῃ ἐργάζεται εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ ἀπὸ τετραετίας συναρχομένη ὑποχρεωτικῶς δις τῆς ἐβδομάδος. Βλέπω δ' ἐν τῷ εἰρημένῳ προγράμματι ἀνάγραφόμενον καὶ τὸ θέμα τῆς συντάξεως ἐπισήμου Ὁμολογίας τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως. Ἀλλ' εἶναι δυνατόν ἐκ τοῦ παραχρῆμα νὰ καθορισθῆ τοιαύτη ὁμολογία, ἄνευ συντόνου προπαρασκευῆς; Βλέπω μακρὰν σειρὰν ἐτέρων σπουδαιωτάτων θεμάτων καὶ ἐρωτῶ πότε καὶ ποῦ ἐγένετο ἢ δι' αὐτὰ προπαρασκευαστικὴ ἐργασία, ποῖαι καὶ πόσαι Ἐπιτροπεῖαι Θεολόγων καὶ Ἱεραρχῶν προμελετήσωσιν τὸν προκαλοῦντα ἴλιγον ὄγκον τῶν ἀναγεγραμμένων ἐν τῷ Προγράμματι θεμάτων καὶ τῶν δυναμένων νὰ προκύψωσιν ἐν αὐτῇ τῇ Συνόδῳ; Λέγεται ὅτι θὰ συνέλθῃ ἐν Ἱερουσαλὴμ ἡ Σύνοδος, ἀλλὰ ποῖαι Ἐπιτροπεῖαι ἐκεῖ ἐργάζονται πρὸς προκαθορισμὸν τῶν ἀπαραιτήτων εἰσηγήσεων τῶν θεμάτων καὶ τῆς καθόλου διεξαγωγῆς τοῦ ἔργου τοιαύτης πολυπληθεστάτης συνελεύσεως; Δὲν ἐρωτῶ ἂν παρεσκευάσθησαν ἤδη καὶ καταλύματα κατὰλληλα ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ καὶ ἂν—διατί νὰ μὴ γίνῃ καὶ περὶ τούτου σκέψις;—ἐξφωνομένησιν ἡ πτωχὴ Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων τὰ εἰκονομικὰ μῆσα διὰ τὴν ὑποδοχὴν καὶ ξενίαν τσοῦτου πλήθους Ἱεραρχῶν, ὄχι μόνον ὁρθοδόξων, ἀλλὰ καὶ ξένων. Λέγεται ὅτι 50 τοῦλάχιστον Ἄγγλοι Ἐπίσκοποι θὰ μεταβῶσιν εἰς Ἱερουσαλὴμ κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς συγκροτήσεως τῆς Συνόδου. Ὑπολογίζεται δὲ ὅτι διὰ τὴν μετάδοσιν τῶν ἐξ Ἑλλάδος, παλαιῆς καὶ νέας, καὶ τὴν ἐν Ἱερουσαλὴμ ἐπὶ 5 ἢ 6 τοῦλάχιστον μηνῶν διαμονὴν 60—70 Ἱεραρχῶν, ἀπαιτοῦνται δεκάδες ἑκατομμυρίων δραχμῶν. Εὐρίθθησαν λοιπὸν τὰ ἑκατομμύρια ταῦτα;

Δὲν θέλω νὰ εἰσέλθω εἰς ἄλλας λεπτομερείας, καὶ νὰ ἐρωτήσω ἂν προσμελετήθῃ ἤδη τὸ πῶς θὰ καθορισθῇ ἡ θέσις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ποῖα θὰ εἶναι ἡ στάσις τῆς Ἐκκλησίας ἀπέναντι τῶν δημιουργουμένων νέων Πατριαρχείων καὶ ἄλλα πάμπολλα, ἀλλ' ἀντιλαμβάνομαι, ὅτι τίποτε ἀπολύτως δὲν εἶναι ἐτοιμον δι' Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, οὐδὲ δύναται νὰ εἶναι, ἄνευ προηγουμένης ἰδιαίτερας συνεννοήσεως. Ἡ συνεννόησις δὲ ἐπεβάλλετο ἵνα μὴ παρουσιάσῃ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία θέαμα δυσάρεστον καὶ προξενήσῃ βλάβην μᾶλλον ἢ ὠφέλειαν. Ἀπὸ τοῦδε ἤδη ἐκδηλοῦνται ἀδιάλλακτοι τάσεις ἐκ μέρους ὄρισμένων ἐκκλησιαστικῶν κύκλων διὰ ζητήματα ἀπλοῦστατα. Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ μὴ φοβῆται τις ρήξεις καὶ σχίσματα, ἐὰν ἐπικρατήσῃ ἡ ἀδιαλλαξία καὶ ἐν αὐτοῖς ἔτι τοῖς ἀπλοῦστατοις ζητήμασιν; Ἄς προσέξῃ ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία μήπως ἐξέλθῃ διεσπασμένη καὶ ἀπεσχισμένη ἐκ τῆς ἀκαίρως καὶ ἄνευ προπαρασκευῆς συγκαλουμένης Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἀποθῆ δὲ ἡ Σύνοδος αὐτῆ ὁμοίᾳ πρὸς ἐκείνας, περὶ ὧν ἐγράφε βαρυθυμῶν Γρηγόριος ὁ Θεολόγος καὶ γενικέων τῶν λόγων περὶ πασῶν τῶν Συνόδων: «Ἐχω μὲν οὕτως, εἰ δεῖ τὴν ἕλθεσιν γράφειν, ὥστε πάντα σύλλογον φεύγειν ἐπισκόπων, ὅτι μηδεμιᾶς συνόδου τέλος εἶδον χρηστόν, μὴ δὲ λύσιν κακῶν μᾶλλον ἐσχηκυίας ἢ προσθήκην!» Φοβοῦμεθα μήπως καὶ ἡ ἐσπευσμένως—μετὰ μῆνας μόνις 5, κατὰ Μάιον τοῦ 1925—συγκαλουμένη Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, ἀντὶ νὰ ἄρῃ, προσαυξήσῃ μᾶλλον τὰ ὑπάρχοντα κακά.

Ἀντὶ ταύτης, ἀρκετὸν θὰ ἦτο νὰ συνέλθῃ Τοπιτικὴ ἢ Σύνοδος ἐξ ὀρισμένων ἀντιπροσώπων ἐκάστης Ἐκκλησίας καὶ πρὸς ἐξέτασιν ὀρισμένων ἐπειγόντων ζητημάτων. Ἡδύνατο δ' ἐν τοιαύτῃ Συνόδῳ, συναρχομένη ἀνὰ δύο ἢ τρία ἔτη, ἐν ταῖς ἑδραῖς τῶν ἐπὶ μέρους Ἐκκλησιῶν, νὰ ἐξαντληθῇ ὁλόκληρον τὸ Πρόγραμμα, τὸ καταρτισθὲν ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ, ἐπομένως, νὰ ἐκανοποιηθῶσι μὲν αἱ ἀνάγκαι τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, νὰ παρασκευασθῇ δὲ βραδύτερον, ἐὰν λόγοι σοβαροὶ ἐπιβάλλωσι τοῦτο, ἡ σύγκλησις Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Α.

ΟΜΙΛΗΤΙΚΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΑ

Οἱ ἱερεῖς : συνεργάται τοῦ Χριστοῦ.

Κυριακὴ IB' Λουκᾶ, τῶν δέκα λεπτῶν.— 18 Ἰανουαρίου

«Καὶ ἰδὼν εἶπεν αὐτοῖς πορευθέντες ἐπιδείξατε ἑαυτοὺς τοῖς ἱερεῦσι». (Λουκ. 17, 14).

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ. — Οὐχὶ ἀδίκως Θεολόγοι κρᾶτιστοι καὶ τοῦ θείου Κηρύγματος λειτουργοὶ ἐθεώρησαν ἀνεκὰθεν τὴν φρικώδη τῆς λέπρας κατάστασιν ὡς ἐμβλημα τῆς ἐκ τῆς ἁμαρτίας προκαλουμένης ἠθικῆς μολύνσεως. . . Καὶ εἶναι ἄρα γε τοχαῖον τὸ γεγονός, ὅτι ὁ Θεὸς διέταξεν ἐν τῇ II. Διαθήκῃ νὰ πορευῶνται οἱ ἱε-

πρὸς τοὺς ἰερεῖς διὰ τὰ καθ' ἕκαστα τῆς νόσου των; Καὶ διατί νὰ μὴ εἶναι τοῦτο ἡ προτύπωση τῆς χριστιανικῆς διατάξεως, νὰ πορεύωνται διὰ τῆς ἀμαρτίας των οἱ ἄνθρωποι πρὸς τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας τοὺς λειτουργοὺς; — **Οἱ ἰερεῖς εἶναι συνεργάται τοῦ Χριστοῦ.**

ΔΙΑΙΡΕΣΙΣ.— Α'. Ἐν τῇ μερίμνῃ τῆς προφυλάξεως τῶν χριστιανῶν ἀπὸ τῶν ἀμαρτιῶν. Β'. Ἐν τῷ ἔργῳ τῆς θεραπείας αὐτῶν καὶ τῆς ὑγιεινῆς τῆς ψυχῆς. **ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.**— Ἐν τῇ μερίμνῃ τῆς προφυλάξεως τῶν Χριστιανῶν ἀπὸ τῶν ἀμαρτιῶν.

Αὐτοὶ οἱ ἐν τῷ προτεθέντι ῥητῷ λόγοι τοῦ Χριστοῦ ἐξηγοῦσι τὴν ἀλήθειαν ταύτην :

1.—Οἱ λεπροὶ στέλλονται εἰς τοὺς ἰερεῖς, ἵνα ἐξετάσωσιν αὐτοὺς καὶ παρακολουθήσωσιν αὐτοὺς μέχρι τῆς θεραπείας των. . . Καί, ἂν οἱ ἰερεῖς δὲν ἐπέτρεπον αὐτοῖς, δὲν ἠδύναντο οὗτοι νὰ ἐπικοινωνήσωσι μετὰ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. . . (βλ. Λευϊτικ. Κςφ. ΙΓ', ΙΔ'), Αὐτὴ εἶναι ἡ πατρικὴ βουλή τοῦ Θεοῦ.

2.—Ἡ αὐτὴ βραβεῖα ἀποστολῆ ἀνετέθη εἰς τοὺς ἰερεῖς τοῦ Χριστοῦ. Πόσοι λεπροὶ τὴν φοχὴν, ζητοῦντες παρὰ τοῦ Θεοῦ ἔλκος καὶ σωτηρίαν, παραπέμπονται ὑπ' αὐτοῦ πρὸς τοὺς ἰερεῖς, ἵνα οὗτοι πράξωσι τὰ δέοντα εἴτε διὰ τοῦ Μυστηρίου τῆς Ἰερᾶς Ἐξομολογήσεως εἴτε δι' ἄλλου τοιοῦτου; . . . Ὁ ἱερεὺς, διαγιγνώσκων τὴν μόλυνσιν, δύναται καὶ τῷ πάσχοντι νὰ σενιστᾷ τὰ προσήκοντα, ἵνα μὴ γίνῃ οὗτος ἀφορμὴ μεταδόσεως κακοῦ, καὶ τῆς ἀσθενείας τὴν πρόθετον κωλύει, διὰ τοῦ θείου δὲ κηρύγματος ἐκ τῶν παθημάτων τῶν μὲν δύναται νὰ διδῇ μαθήματα εἰς τοὺς δέ.

Τὸ ζήτημα εἶναι : 1.—Ἐχομεν ἐπιγνώσιν τῆς ἐπικινδύνου σοβαρότητος τῶν ἠθικῶν μολύνσεων;

2.—Διακινούμεθα ὑπὸ τῆς πεποιθήσεως ὅτι «ἐπιδεικνύοντες ἑαυτοὺς τοῖς ἰερεῦσι» δυναμέθα νὰ προφυλάττωμεθα ἀπὸ τῆς ἐπιδεινώσεως τοῦ κακοῦ καὶ νὰ προλαμβάνωμεν ἡ ἀναγκαιζόμεν διαδάσειν αὐτοῦ;

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.—Ἐν τῷ ἔργῳ τῆς θεραπείας τῶν ἀμαρτιῶν καὶ τῆς ὑγιεινῆς τῆς ψυχῆς.

Οἱ αὐτοὶ λόγοι τοῦ Χριστοῦ πείθουσιν ἡμᾶς καὶ περὶ τούτου:

1.—Ἐν τῇ Π. Διαθήκῃ τὰ τῆς θεραπείας τῶν λεπρῶν τελοῦνται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ τῇ συνεργασίᾳ τῶν ἱερέων. Ὁ ἴδιος ὁ Χριστός, καθαρίζων τοὺς δέκα λεπρούς, παραπέμπει καὶ εἰς τοὺς ἰερεῖς. . . Αὐτοὶ θὰ πιστοποιήσωσι τὰ τῆς θεραπείας καὶ θὰ δηγήσωσιν αὐτοὺς περὶ τῆς ὑγιεινῆς αὐτῶν καὶ τοῦ λαοῦ.

2.—Τὸ Μυστήριον τῆς Ἰερᾶς Ἐξομολογήσεως, τοῦ Εὐαγγελίου, τῆς θείας Μεταλήψεως. . . δὲν εἶναι μέσα, δι' ὧν ἡ θεία χάρις, τῇ συνεργασίᾳ τοῦ ἱερέως, θεραπεύει τὰς ψυχὰς ἀπὸ τῆς πληγῆς τῆς ἀμαρτίας καὶ ἐνισχύουσι τὴν ἠθικὴν εὐεξίαν;

ΕΠΙΛΟΓΟΣ.—Δὲν πρέπει νὰ λησμονώμεν ὅτι καὶ ἀνάγκη ἔχομεν, ὡς οἱ δέκα λεπροὶ, πολλαπλῆς θεραπείας, καὶ δυνάμεθα, ὡς ἐκεῖνοι, νὰ τύχωμεν τοῦ αὐτοῦ ἐσπερητήματος. Τίς δὲν ἐπιθυμεῖ καθαρῶν ἀμαρτιῶν καὶ ὑγιεινῆς ψυχῆς; Ἄλλὰ: 1.—Ἐχομεν τὴν περὶ δυνατότητος τῆς θεραπείας πεποιθήσιν τῶν δέκα λεπρῶν; 2.—Ἦτανίσκαμεν, προσεπέσκαμεν πρὸς τὸν Κύριον; 3.—Πλησιάζομεν τὸν ἱερέα ἢ μήπως εἴμεθα ἐκ τῶν ἀνευ-

λαβῶν κριτῶν καὶ διακροτῶν αὐτοῦ; Μακάριαι αἱ πρὸ ἡμῶν γενεαί, αἵτινες εἶδον τοὺς ἰερεῖς νὰ θεωρῶσι τοὺς χριστιανούς ὡς τέκνα των, καὶ τοὺς χριστιανούς νὰ θεωρῶσι τοὺς ἰερεῖς ὡς γονεῖς των. . .

E. I. K.

Ἡ ΑΥΤΟΚΕΦΑΛΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΠΟΛΩΝΙΑΣ

Εἰσήγησις τοῦ Μητροπολίτου Κυζίκου Καλλινίκου περὶ τοῦ Αὐτοκεφάλου τῆς Ἐκκλησίας Πολωνίας, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὁποίας ἀνεκηρύχθη αὕτη Αὐτοκεφαλός.

Πρὸς τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἶκον. Πατριάρχην καὶ τὴν ἀγίαν καὶ ἱερὰν Σύνοδον.

Παναγιώτατε,

Μελετήσαντες ἐπισταμένως ἀπὸ τς ἱστορικῆς καὶ κανονικῆς ἀπόψεως τὸ παραπτωθὲν τῇ Ἐπιτροπῇ ἡμῶν ζήτημα τῆς ἐν Πολωνίᾳ Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὑποδύναμεν ὡς διὰ τὰ περαιτέρω τὸ πόρισμα τῆς μελέτης ἡμῶν ταύτης.

Ἡ Μητρόπολις Ρωσίας, ἀναγρομένη ἐξηκοστῇ πρώτῃ ἐν τῇ Διατοπώσει Λέοντος τοῦ Σοφοῦ «ὅπως ἔχουσι τάξεις οἱ θρόνοι τῶν ἐκκλησιῶν τῶν ὑποκειμένων τῷ Πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως», ἦτο τὸ κατ' ἀρχὰς μία καὶ ἐνιαία ὑπὸ τὸν τίτλον Κιέβου καὶ πάσης Ρωσίας, ἔχουσα τὴν ἔδραν αὐτῆς τὸ πρῶτον ἐν Κιέβῳ, εἶτα ἐν Βλαδιμήρῳ καὶ τέλος ἐν Μόσχᾳ, ὅτε καὶ προσέλαβε τὸν τίτλον Κιέβου-Μόσχας. Περὶ τὰ μέσα ὄμωσ τῆς ΙΕ' ἑκατονταετηρίδος (1462), ἀξιώσει τῶν Λιθουανῶν, ἐσχηματίσθησαν δύο διακεκριμένα καὶ ἀνεξάρτητοι ἀπ' ἀλλήλων Μητροπόλεις, ἡ τῆς Μόσχας καὶ ἡ τοῦ Κιέβου, ἐγκρίσει τοῦ Οἴκου. Πατριάρχου, χειροτονήσαντος τὸν νέον Μητροπολίτην Κιέβου Γρηγόριον Τσαμιλάκον προσλαβόντα καὶ τὸν τίτλον τοῦ ἐξάρχου τοῦ Οἴκου. Πατριάρχου. Ἐπελθοῦσης τῆς ἀνοψώσεως τῆς Μητροπόλεως Μόσχας εἰς πέμπτον Πατριαρχικὸν Θρόνον ἐπὶ Ἰερεμίου τοῦ Β' τῷ 1589, ἡ Μητρόπολις Κιέβου ἐξηκολούθησε τελοῦσα εἰς τοὺς Οἰκουμενικοὺς Πατριάρχας, ἐποπτευόμενος, ἐπισκεπτομένους αὐτοπροσώπως ἢ δι' ἐξάρχων καὶ πληρεξουσίων καὶ ἐν γενεῖ λαμβάνοντας ἐνεργὸν μέρος ἐν τῇ διοικήσει αὐτῆς. Οὕτως ἐπὶ παραδείγματι Ἰερεμίας ὁ Β', ἐπισκεφθεὶς τῷ 1589 τὸ Κίεβον, καθήρεσε τὸν Κιέβου Ὀνησιφόρον, ὡς δίγαμον, καθὼς καὶ ἑτέρους ἐνόχους κληρικούς, χειροτονήσας Κιέβου, τὸν Μιχαὴλ Ραγόζον, ἐκώρωσε καὶ ἠδλόγησε τὴν Ἀδελφότητα τῶν Θεοφανείων (Βαγοιαβλένοκη) μεταπραπίσαν μετὰ ταῦτα εἰς Ἀκαδημίαν καὶ διέταξε τὴν σύγκλησιν τῆς ἐπαρχιακῆς Συνόδου Οὐκρανίας, ἧτις συνεβόησα τῷ 1588, ὡς πρῶτον ὄρον ὁμοφωνῶς ἀνεκήρυξεν ὅτι ὁ Πατριάρχης Κων]πόλεως ἦτο ἡ κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας Οὐκρανίας εἰς ὃν ὄφειλον οἱ πάντες ὑποταγῆν. Ἐπισησ τῷ 1620 ὁ Ἰερουσαλὴμιν Θεοφάνης, μεταβὰς εἰς Ρωσίαν ὡς πληρεξούσιος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου δικαιοῦμενος νὰ ἐνεργῇ ἐξ ὀνόματος αὐτοῦ, ἦντινα ἰδιότητα ἀνεγνώρισεν τῷ Θεοφάνῃ καὶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς τῆς Πολωνίας Σιγισμούνδος διατάξας νὰ ἀπογέμωται αὐτῷ αἰ προσήκουσαι τιμαί, ἐξαρσόνθησ Κιέβου τὸν Ἰωβ, ἐπλήρωσε τὸς ἐξ ἐκείνης ἀρχιεπισκοπῆς καὶ ἐπισκοπῆς τῆς Μητροπόλεως καὶ ἀποκατέστησε τὴν ἐπαρχιακὴν Σύνοδον ἐν τῷ κανονικῷ δικαίωματι τοῦ

ἐκλέγειν τὸν οἰκίον Μητροπολίτην, κοροόμενον ὑπὸ τοῦ Οἴκου. Πατριάρχου. Τοῦτο ἐτηρήθη ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν Μητρ. Κιέβου Πέτρου Μογίλα (1632) καθὼς καὶ Σιλδέστρου Κοσσόβου (1647).

Ἐπιλοῦσθης τῆς πολιτικῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Οὐκρανίας ὑπὸ τοῦ Χατμάνου Χυελνίσκη καὶ τῆς πολιτικῆς ἐνώσεως αὐτῆς μετὰ τῆς Ρωσίας (1654) ἤρξατο ὑποκινούμενον τὸ ζήτημα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐνώσεως μετὰ τῆς Μόσχας. Ἄλλ' οἱ Μητροπολίται Κιέβου, οἱ ἐπίσκοποι, ὁ κληρὸς, οἱ εὐγενεῖς, σύμπας ὁ λαὸς ἀπέκρουσαν ἐντόπως τὴν ἔνωσιν, π. χ. ὁ Κιέβου Σιλδέστρου ἤξειο ρητῶς παρὰ τῶν ἐν Μόσχᾳ ὅπως μὴ αὐτὸς καὶ τὸ ποιμνίον του ἀποσπασθῶσι ἀπὸ τῆς ὑπακοῆς τοῦ Πατριάρχου Κων]πόλεως εἰς ἃν θείῃ δικαίῳ καὶ βικτισίματι καὶ κατὰ τοὺς κανόνας τῶν Πατέρων ἀνήκουσιν. Ὁ δὲ διάδοχος τοῦ Σιλδέστρου Διονύσιος προσεληθείς ἵνα χειροτονηθῆ εἰς Μόσχᾳ ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Νικωνος ἀπέριψε διαρρηθῆν τὴν πρότασιν καὶ ἀπέστειλεν ἀντιπρόσωπον εἰς Μόσχᾳ ἵνα ἐξηγήσῃ τοὺς κανονικοὺς λόγους, ὁ δὲ Νίκων, τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν ποιούμενος, ἐδέχθη φιλοφρόνως τὸν ἀντιπρόσωπον καὶ ἀνεγνώρισεν πάντα τὰ δίκαια τῆς ἐκκλησίας Κιέβου, οὐστήσας καὶ εἰς τὴν Κοβέρνησιν Μόσχας νὰ πράξῃ τὸ αὐτό, καὶ οὕτως ἐπανέκαμψεν εἰς Κιέβου ὁ ἀντιπρόσωπος μετὰ πολλῶν δώρων.

Ἄλλ' ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Ἐκκλησίας Κιέβου καὶ Οὐκραίνης ἦτο κάρφος εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἐν Μόσχᾳ. Οὕτως ὥστε, ὅτε μετὰ τοὺς Μητροπολίτας Κιέβου Διονύσιον, Ἰωσήφ καὶ Ἀντώνιον ἐξελέγη Μητροπολίτης ὁ Γεδεὼν ὅστις καὶ παρεπίσθη νὰ χειροτονηθῆ ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Μόσχας, πολυπληθῆς Σύνοδος συνελθοῦσα ἐν Κιέβῳ ἐκήρυξεν ἄκρον τὴν ἐκλογὴν, καὶ παράνομον τὴν χειροτονίαν, ὡς γενόμενα ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ Πατριάρχου Κων]πόλεως ἐφ' ᾧ καὶ ὁ Γεδεὼν ὑπέδειξε τοῖς ἐν Μόσχᾳ ὅτι ἦτο ἀδόνατον νὰ διατηρηθῆ ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ ἀνευ τῆς κορώσεως καὶ εὐλογίας τοῦ Πατριάρχου Κων]πόλεως, ἐφ' ᾧ καὶ ἀπεστάλη ἐκ Μόσχας πρὸς αὐτὸν πρεσβευτὴς ὁ Νικήτας Ἀλέξιεφ μετὰ πλουσίων δώρων εἰς χρυσᾶ νομίσματα καὶ μνηστῆρας μετὰ γραμμάτων τῶν Τσάρων καὶ τοῦ Μόσχας Ἰωακείμ.

Ἀφικόμενος ὁ Ἀλέξιεφ εἰς Ἀδριανούπολιν ἐνθα διέτριβεν ὁ Σουλτάνος ἕνεκα τοῦ τριμετώπου κατὰ τῆς Πολωνίας, Αἰσθρίας καὶ Βενετίας πολέμου (1686), εἶπεν αὐτόσος τοῦ Πατριάρχου Κων]πόλεως Διονύσιον Δ' καὶ Δοσίθεον τὸν Ἰεροσόλυμων, εἰς ἃν τελευταίον ἐν πρώτοις ἀπετάθη, Ἄλλ' ὁ Δοσίθεος μετ' ἀγανακτικῆς ἀπέκρουσε τὴν περὶ καθυποτάξεως τοῦ Κιέβου εἰς τὴν Μόσχᾳν πρότασιν, κηρύξας αὐτὴν ἐγγράφως ἀντικανονικὴν, ἐλέγξας τὴν φιλοδοξίαν τοῦ Πατριάρχου Μόσχας καὶ διακηρύξας ὅτι αὐτὸς οὐδέποτε θὰ ἀνεγνώριζεν τὴν καθυπόταξιν ταύτην καὶ ὅτι θὰ προέτερος καὶ τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχον νὰ τὴν ἀποκηρύξῃ, ὅπερ καὶ ἐγένετο. Τότε ὁ Ἀλέξιεφ ἀπετάθη πρὸς τὸν Μ. Βεζύρην, ὅστις, μὴ θέλων νὰ προσθέσῃ καὶ τὴν Ρωσίαν εἰς τοὺς λοιποὺς ἐχθροὺς τῆς Τουρκίας, διέταξεν ἀθαιρέτως τὸν Πατριάρχον Διονύσιον νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν Ρωσίαν ὅπερ καὶ τῇ βίᾳ ὑπέκλιον ἐξηναγκάσθη νὰ πράξῃ οὕτως, αὐτοβόλως ὅμως καὶ ἀνευ συνοδικῆς διαγνώμης καὶ ἀποφάσεως, διὸ καὶ οὐδὲν τὸ σχετικὸν ἀπαντᾷ ἐν τοῖς Πατριαρχικοῖς Κώδιξ τῆς τότε ἐποχῆς.

Ἡ πράξις αὕτη τοῦ Διονύσιου ἀπὸ κανονικῆς ἀπόψεως ἦτο ἐντελῶς ἄκρον, ὡς ἀντικειμένη εἰς τοὺς κανόνας Ἀποστολικὸν ΛΔ' καὶ Ἀντιοχείας Θ', τοὺς ἀπαγορεύοντας εἰς τὸν Πρῶτον νὰ ἐνεργῆ τι ἀνευ τῆς τῶν λοιπῶν Ἱεραρχῶν γνώμης καὶ ὡς ἔργον βίας, ἥτις πράξις εἶνε ἄκρον κατὰ γενικὴν ἀρχὴν τοῦ Δικαίου. Πρὸς τοῦτοις καὶ οἱ ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Διονύσιου τεθέντες ὄροι, περὶ μνημοσύνου ἐν πάσῃ τελετῇ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Κιέβου πρὸ παντὸς ἄλλου καὶ τῆς διατηρήσεως τῶν δικαίων τῆς Ἐκκλησίας Κιέβου, παρεδίσθησαν ὑπὸ τῶν ἐν Μόσχᾳ. Οἴκοθεν δὲ νοεῖται ὅτι οἱ Ὀρθόδοξοι τοῦ Βασιλείου τῆς Πολωνίας ἐξηκολοῦθησαν νὰ παραμένωσιν ἀνεξάρτητοι ἀπὸ τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας καὶ νὰ ἀναγνωρίζωσι τὸν Οἰκ. Πατριάρχον ὡς κεφαλὴν αὐτῶν: ὡς ἐκ τούτου καὶ οἱ ὀρθόδοξοι Καρπαθορρωσίας ἀπεδέξαντο μετὰ τὸν παγκόσμιον πόλεμον διορισθέντα παρ' αὐτοῖς ὑπὸ τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου πατριαρχικὸν Ἐξάρχον.

Ἡ καθυπόταξις λοιπὸν τῆς Ἐκκλησίας Κιέβου ὁπῆρξε τελείως ἀντικανονικὴ καὶ ἄκρον: οὕτε ἐνομιμοποιήσιν αὕτην ὁ διαρρέσας χρόνος, διότι, κατὰ τὸ γενικὸν ἀξίωμα τοῦ Ρωμαϊκοῦ δικαίου, ὅπερ ἀναγνωρίζουσι καὶ οἱ ἱεροὶ κανόνες, «τὸ ἐξ ἀρχῆς ἀνοσιόστατον οὐ βεβαιούται τῇ χρονίᾳ παραδρομῇ» (Πανδεκτ. 50,17 reg.juris Βασιλ II 3,29). Ἡ δὲ δικαιοδοσία τῆς Ἐκκλησίας Ρωσίας ἐπὶ τῶν ἐν Πολωνίᾳ Ὀρθόδοξων ἐπεδλήθη πολλῶ βραδύτερον, μετὰ τὸν διαμελισμὸν τοῦ Βασιλείου τῆς Πολωνίας, ὅστις ἀρξάμενος τῷ 1793 συνεπληρώθη τῷ 1815, ἐπομένως πολλῶ βραδύτερον τῆς ἀναγνωρίσεως ὑπὸ τοῦ Οἰκ. Πατριαρχείου τῆς Ἰερᾶς Συνόδου τῆς Ρωσίας, μετὰ τὴν καταργησιν τοῦ Πατριαρχείου τῷ 1723. Ἐγένετο δὲ ἡ καθυπόταξις τῶν ἐν Πολωνίᾳ ὀρθόδοξων εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ρωσίας ὅπως αὐτοβόλως, ἀνευ τῆς τηρήσεως τῶν νενομισμένων ἐν παραπλησίαις περιστάσεσι τύπων, ὅπως κατὰ τὸ 1822 διὰ Τσαρικοῦ Διατάγματος καθυποτάγη τῇ Ρωσικῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ ἡ αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία τῆς Σιθηνίας, ὅπως κατὰ τὸ 1878 μετὰ τὸν ρωσοτουρκικὸν πόλεμον καθυποτάγη αὐτοβόλως τῇ Ρωσικῇ Συνόδῳ ἡ περιφέρεια Βιτοῦμ, ἡ ὑπαγομένη τῷ Οἰκουμενικῷ θρόνῳ, χωρὶς νὰ δυνάται οὕτως ἕνεκα τῶν καιρικῶν περιστάσεων νὰ ἄρῃ τὴν φωνὴν αὐτοῦ κατὰ τῶν τοιούτων αὐτοβούλων ἐνεργειῶν.

Κατὰ συνέπειαν τῶν ἀνωτέρω. τῶν ἐν τῷ Βασιλείῳ Πολωνίας ὀρθόδοξων μὴ ὑπαχθέντων τῇ Ἐκκλησίᾳ Ρωσίας κατὰ τὰς νενομισμένας κανονικὰς διατυπώσεις, δικαιούται ἡ Ἐκκλησία Κων]πόλεως νὰ λάβῃ τὴν προσήκουσαν περὶ αὐτῶν μητρικὴν μέριμναν, κατὰ τοσοῦτον δὲ μᾶλλον καθέσον τῶν ἐν λόγῳ ὀρθόδοξων ἐδριτικομένων νῦν ἐν ἐτέρῳ ἀνεξαρτήτῳ ἀπὸ τῆς Ρωσικῆς Κράτει, προκόπτει: ἀδικοματῶς ipso jure ἢ ἐφαρμογῇ τῶν Κανόνων ΙΖ' τῆς Δ' Οἴκου. Συνόδου καὶ ΛΗ' τῆς Πενθέκτης καθ' ἑᾷ: «τοῖς πολιτικοῖς καὶ δημοσίοις τόποις καὶ ἡ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων τάξις ἀκολουθεῖται», τοὺς ὁποίους κανόνας οὕτως ἐρμηνεύει ὁ Ἱερὸς Φώτιος: «τὰ ἐκκλησιαστικὰ καὶ μάλιστα τὰ περὶ ἐνοριῶν δίκαια, ταῖς πολιτικαῖς ἐπικρατεῖαις καὶ διοικησεσι συμμεταβάλλεσθαι: εἴωθε.»

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 3 Νοεμβρίου 1924

Διὰ τὴν Ἐπιτροπὴν Ὁ Πρόεδρος

Ὁ Κυβερνοῦ ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

§§ Μετά πολλῆς τῆς παραμυθίας δύναται νὰ σημειωθῆ ὅτι ἐν τῇ Ἐθνοσυνελεύσει δὲν ἔλειψαν καὶ συνεταὶ συνηγορία ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Κλήρου, εἰς ἀντίρροπον τῶν ἐν αὐτῇ ἐκτομισθειῶν ἀνοκειῶν γνωμῶν καὶ ἀντιλήψεων. Οὕτω, πρὸς τῇ ἐν τῷ ἐπομένῳ φύλλῳ τῆς «Ἐκκλησίας» δημοσιευθησομένη ἀγορεύσει τοῦ πληρεξουσίου κ. Ροδοπούλου περὶ τῆς ἀτόπου καὶ τούλάχιστον ἀψυχολογῆτου καταργήσεως τῆς συνταγματικῆς διατάξεως περὶ τοῦ μὴ μεταφραστοῦ τῶν Ἀγίων Γραφῶν εἰς ἄλλο ἰδιώμα ἀνευ τῆς ἐγκρίσεως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, καὶ ὁ ἐκ τῶν πληρεξουσίων κ. Σκεῦος Ζερβὸς σθεναρῶς ὑπερημύνθη τῆς οικονομικῆς ὑπὸ τοῦ Κράτους ὑποστηρίξεως τοῦ ἐνοριακοῦ Κλήρου, διὰ τοῦ σεβασμοῦ τούλάχιστον τῆς ἀστικῆς ἐκκλησιαστικῆς ἰδιοκτησίας, ὀρθῶς δὲ λίαν ἐτόνισεν ὅτι μόνον ἐκεῖνα τὰ ἔθνη ἐκτελοῦν τὸ καθήκον των καὶ προάγονται καὶ μεγαλουργοῦν, ὅσων ὁ Κλήρος δὲν περιορίζεται εἰς μόνους τοὺς τελετουργικοὺς τύπους, ἀλλὰ προσέχει εἰς τὴν οὐσίαν, ἀλλαις λέξεσιν, ὅσων ὁ Κλήρος εἶνε ἀνεπτυγμένος καὶ μεμορφωμένος καὶ συγχρονισμένος πρὸς τὴν σημερινὴν ἀνάπτυξιν τῆς κοινωνίας καὶ τὰς πνευματικὰς, ἠθικὰς καὶ τὰς ἄλλας ἀνάγκας τῆς. «Θερμῶς παρακαλῶ καὶ λέγω, κύριοι,—ἐπέειπε κατακλείων τὴν ἀγόρευσίν του ὁ κ. πληρεξούσιος—παρασκευάσατε ἐσπευσμένως κλήρον κατάλληλον καὶ ἐμπνευσμένους ἱερεῖς, οἱ ὅποιοι νὰ εἶνε οἱ ἀναμορφωταὶ τῆς κοινωνίας καὶ οἱ διδάσκαλοι τῶν τέκνων μας, καὶ νὰ εἰσθε ἀπολύτως βέβαιοι ὅτι θὰ προσφέρετε τὴν ὑψίστην τῶν ὑπηρεσιῶν εἰς τὴν πατρίδα καὶ τὸ ἔθνος...».

§§ Ἐγκριτὸς ἐφημερὶς τῆς πρωτευούσης ἀπηύθυνε πρὸς δέκα ἐκ τῶν κορυφαίων παρ' ἡμῖν λογίων ἐρώτημα «ὡς ἀλοθάνονται τὰ Χριστοῦγεννα». Δύο ἐκ τῶν γνωστοτάτων ἀπήτησαν ὅτι ἀδὲν ἀλοθάνονται τίποτε». Καὶ ἐπάγεται σχολιάζουσα τὴν ἀπάντησιν ταύτην ἢ ἐφημερὶς, ὅτι ἡ «ἀναισθησία» αὕτη, καὶ δὴ ἀνδρῶν ἐξόχου μορφώσεως, ὀφείλεται τὸ μὲν εἰς τὸ ὅτι «ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία δὲν ἔχει φροντίσει διόλου νὰ καταστήσῃ προσιτὴν εἰς τοὺς πιστοὺς τῆς τῆν—ἀναμφισβήτητον—ποίησιν τῶν Χριστουγέννων» (ὁ θαυμασίος ὀρθρος τῆς ἐορτῆς δὲν ἀκούεται ὑπὸ πολλῶν, ὡς ψαλλόμενος λίαν ἐνωρίς), τὸ δὲ εἰς τὸ ὅτι «χάνομεν σιγὰ-σιγὰ τὰς πατροπαράδοτους μας συνηθείας καὶ τὰ ἔθιμά μας», ἀπολέσαντες δὲ τὸ «ἐκκλησιαστικὸν θέλητρον», «χάνομεν σιγὰ-σιγὰ καὶ τὸ «οἰκογενειακόν», καί, ὡς ἐκ τούτου, δὲν εἶνε παράξενον ὅτι δὲν ἀλοθανόμεθα τὰ Χριστοῦγεννα». Καθ' ἡμᾶς κριτὰς, ἐχάσαμεν κυρίως τὸ «θηρησκευτικὸν αἶσθημα», καὶ τοῦτο εἶνε ἡ αἰτία τῆς «ἀναισθησίας» καὶ τῆς ἀδιαφορίας μας διὰ τὰ Χριστοῦγεννα καὶ διὰ πᾶσαν παρομοίαν σπουδαιότητος ἐορτῆν. Εἴμεθα ἀδίδακτοι θρησκευτικῶς· διότι ἂν ἡ οἰκογένεια καὶ τὸ σχολεῖον ἐθεώρει ὡς τὸ πρῶτον τῶν μελημάτων του τὴν ὑγιᾶ θρησκευτικὴν διαπαιδαγώγησιν τῆς νεαρᾶς ἡλικίας, θὰ ἐγνωρίζομεν τί σημαίνει «Χριστοῦγεννα» καὶ θὰ ἠσθανόμεθα ἐπὶ τῇ ἀναμνήσει τοῦ κοσμοσωτηρίου γεγονότος τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος

ὅτι, μὲ τὴν τὴν κατάνυξιν ψάλλει ἢ πράγματι ὑψηγὸρος θρησκευτικῆ τῆς ἐορτῆς ποιήσεις.

ΧΡΟΝΙΚΑ
ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

— Διὰ Διατάγματος τῆς 1 Δ)βρίου ἐ. ἔ. αἰ ἐνορία Ἁγίου Νικολάου καὶ Ἁγίων Θεοδώρων τοῦ χωρίου Ἀναβρυτῆς τοῦ τέως δήμου Βρασεῶν, τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Μονασβασίας-Δακεδαίμονος συμπύσσονται εἰς μίαν ἐνορίαν.

— Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος διώρησεν ἀντιπρόσωπον αὐτοῦ καὶ Προϊστάμενον ἐν τῇ περιφερίᾳ σονοικισμοῦ Βόρωνος τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Ἀργυροπούλου κ. Γερμανόν.

— Παρὰ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου ἐνετάλημεν νὰ δηλώσωμεν, ὅτι τὰ ἐν τῷ «Ἐλευθερῷ Βήματι» τῆς 29 Δεκ. παρ. ἔτους γραφέντα ὅτι δῆθεν προτάσει αὐτοῦ μελετᾶται ἢ ἐν τῇ μονῇ Παντέλης Ἰδρυσεὶ ἀνωτέρας Ἰσρατικῆς σχολῆς, ἧς οἱ ἀπόφοιτοι θὰ θεωρῶνται ὡς κατέχοντες τὰ ἀπὸ προσόντα πρὸς τοὺς τελειοφοίτους τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τῆς Θεολ. Ἀκαδημίας τῆς Χάλκης, εἶνε καθ' ὀλοκληρίαν ἀνοπόστατα.

— Ὁ σεβ. Μητροπολίτης Θεσσαλιώτιδος—Φαναριοφασάλων κ. Ἰεζεκιὴλ χοροστατήσας τὸ πρῶτον ἐν τῇ θείᾳ λειτουργίᾳ τῆς 14 Δ)βρίου ἐ. ἔ. ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ Καρδίτσας ἐξεφώνησεν τὸν ἐνθρονιστήριον αὐτοῦ λόγον, προδηλῶν ὅποιαν θὰ τηρήσῃ ἔναντι τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ ποιμαντορικὴν στάσιν καὶ ὅποιαν ἀξίῳ τὴν θέσιν τοῦ κλήρου τῆς δικαιοδοσίας αὐτοῦ, περιβάλλεται δὲ δι' ἀμερίστον σεβασμοῦ καὶ ἀγάπης ὑφ' ὀλοκληροῦ τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ, ἐκτιμηθεὶς ἀπ' αὐτῶν τῶν πρώτων βημάτων τῆς ποιμαντορικῆς αὐτοῦ δράσεως. Ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς τῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν κατὰ σάρκα γεννήσεως ἢ Α.Σ. ἀπηύθυνεν ἑκκλησίαν πρὸς τοὺς ἐνοσίθετους κατοίκους τῆς Καρδίτσας, προτρέπων εἰς εἰσφοράς ὑπὲρ τῶν ἐν ταῖς φυλακαῖς, τῶν προσφώνων καὶ τῶν ἐν γένει πτωχῶν, πρῶτος ἀπὸς δίδων τὸ παράδειγμα διὰ τῆς ὑπὲρ τοῦ φιλανθρωπικοῦ τούτου σκοποῦ χορηγίας ὀλοκληροῦ τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου, συμποσομένον εἰς δρχ. 2400.

— Καὶ ἐκ Ναυπλίου γράφουσιν ἡμῖν, ὅτι τοῦ νῦν μητροπολίτου Ἀργολίδος κ. Ἰεροθέου ἢ ἐνθρόνις ἐγένετο πᾶνδημος, ἐν ἐκδηλώσει πολλοῦ τοῦ ἐνθροισιασμοῦ. Μετὰ τὴν ἐν τῷ σταθμῷ πᾶνδημον τῆς Α.Σ. ὀποδοχὴν, ἐν τῷ ναῷ προσφώνησεν αὐτὸν ὁ τέως Τοποτηρητῆς Ἀργολίδος Ἀρχιμ. Α. Πιτσάκης, ἐπηκολοθήσας δ' ὁ ἐνθρονιστήριος τῆς Α.Σ. λόγος μεσοτὸς ἐμβριθῶν καὶ ἐπικαίρων διδαγμάτων. Ἡ Α.Σ. τὸ πρῶτον ἱεροβόρησεν ἐν Ναυπλίῳ τῇ 21 παρ. Δεκεμβρίου ἐν πληθούσῃ ἐκκλησίᾳ, μετὰ δὲ τὴν λειτουργίαν μεταβάς εἰς Ἄργος ὑπηγήθη μετὰ χαρᾶς πολλῆς ὑπὸ τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν κατοίκων τῆς πόλεως καὶ τῶν περίε χωρίων, μεταβάς δ' εἰς τὸν ναὸν τοῦ πολιούχου ἁγ. Πέτρου ἐτέλεσε δοξολογίαν, μεθ' ἧν ἀπέστεινε πρὸς τὸ πλῆθος διδάγματα περὶ ἀγάπης πρὸς ἀλλήλους.

— Κατ' ἐντολὴν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου περιήλθε τὰς φυλακὰς ὁ Θεοφ. ἐπίσκοπος Σταυρουπόλεως συνοδεύμενος ὑπὸ τοῦ Γραμματέως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Διακ. Ἰακώβου Βαμβαγάτσου, ὁμιλήσας πρὸς τοὺς κρατούμενους καὶ προτρέψας αὐτοὺς εἰς μετάνοιαν, διένει-

μεν ανάλογα χρηματικά βοηθήματα και γλυκύσματα ἐπι ταῖς ἀγίαις ἑορταῖς καὶ ἀπεφυλάκισις τοὺς διὰ χρέη κρατουμένους.

— Τὸ παρελθὸν Σάββατον ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς ἐχειροτονήθη εἰς Πρεσβύτερον καὶ πρεσχειρίσθη εἰς Ἀρχιμανδρίτην ὑπὸ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου ὁ ἱεροκλήρξ Προκόπιος Καλιοντζῆς.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

Ἐξέδοθη τῆς Ν. Ὑόρκης δημοσιεύει ἐγκύκλιον τοῦ ἀιδίου Πατριάρχου Γρηγορίου Ζ' πρὸς τοὺς Ἕλληνας τῆς Ἀμερικῆς περὶ τοῦ λαμπροῦ ἔργου τῆς «Near East Relief».

— Ἡ «Πολιτεία» Κ)πόλεως παραπονεῖται διὰ τὴν παρατηρουμένην ἐσχάτως ἔλλειψιν ἱερῶν εἰς ἐνορίας τῆς Κ)πόλεως.

— Ὁ βοζαντινὸς τύπος σχολιάζει εὐμενῶς δηλώσεις τοῦ Νομάρχου Κ)πόλεως περὶ τῆς Πατριαρχικῆς ἐκλογῆς. Κατὰ τὰς δηλώσεις ταύτας ἐτονίσθη ὅτι οὐδεμίαν ἀνάμιξιν ἐπεθόμει νὰ ἔχη εἰς τὴν ἐκλογὴν ἡ Τουρκ. Κυβέρνησις θεωροῦσα αὐτὴν καθαρῶς ἐπόθεσιν τῶν Ῥωμηῶν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Ἡ «Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ρωσικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας» ἡ τῶς μὲν ὑπὸ τὸν Μητροπολίτην Εὐδόκιμον τελοῦσα, σήμερον δ' ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Δένιγρὰδ (=Πετροπόλεως) προεδρευομένη, διαβίβασε παράκλησιν πρὸς τοὺς προκαθημένους πασῶν τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὅπως, ἀναλαβόντες ὑπὸ τὴν ἑαυτῶν προστασίαν τοὺς ἐν ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς αὐτῶν περιφερείαις εὐρισκομένους τοὺς Ῥωσικοὺς ναοὺς, διαρίσωσι προσωρινῶς εἰς αὐτοὺς ἱερεῖς γινώσκοντας τὴν ρωσικὴν γλῶσσαν χάριν τῶν Ῥώσων παροίκων, καθ' ὅσον ἢ ἐν λόγῳ Σύνοδος, λόγῳ τῶν σημερινῶν περιστάσεων, ἀδυνατεῖ νὰ ἀποστείλῃ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν Ῥώσους ἱερεῖς.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἐξεδόθη κατ' αὐτὰς τὸ πρῶτον τεῦχος τοῦ Ἀτόμου τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐπετηρίδος τῆς Θεολογικῆς Ἐπετηρίδος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀθηνησι Πανεπιστημίου, ἀποτελούμενον μὲν ἐκ σελίδων 209, περιλαμβάνον δὲ τὰς ἀκολουθοῦσας ἐπιστημονικὰς μελέτας:

Χρυσόστομου Παπαδοπούλου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, Ἐπιτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου: Τὸ Σύμβολον τῆς Β' Οἰκουμένης Συνόδου (Ἱστορικὴ καὶ κριτικὴ μελέτη, σελ. 1—73).—**Κ. Ι. Λυοβουνιώτου**, τακτικοῦ καθηγητοῦ τῆς ἱστορίας τῶν δογμάτων καὶ τῆς Συμβολικῆς: Τὸ ἔτος τοῦ θανάτου Γρηγορίου Παλαμᾶ (74). Μητροφάνους Κριτοπούλου ἀνέκδοτος Γραμματικὴ τῆς ἀπλῆς ἑλληνικῆς γλώσσης (97—123). Τὸ χρονικὸν σημεῖωμα τοῦ κώδικος 4410 τῆς μονῆς τῶν Ἰβήρων Ἀθῶνος (124—126). **Δημητρίου Σίμου Μπαλάνου** τακτικοῦ Καθηγητοῦ τῆς Πατρολογίας μετὰ τῆς ἐρμηνείας τῶν Πατέρων: Λόγος ἐναρκτήριος εἰς τὸ μάθημα τῆς Πατρολογίας (75—96).—**Παναγιώτου Ι. Μπρατσιώτου**. Ὑφηγητοῦ τῆς Ἑρμηνείας τῆς Κ. Δ.: Αἱ παραβολαὶ τοῦ Κυρίου καὶ ἡ νεωτέρα κριτικὴ (127—200).

Πᾶσα αἴτησις ἀπευθυντέα: Πρὸς τὸν Διευθυντὴν τῆς «Ἐπιστημονικῆς Ἐπετηρίδος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς», Ἀθήνας, Πανεπιστήμιον, Θεολογικὸν Σπουδαστήριον.

— Ὑπὸ τοῦ Γραμματέως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν κ. Ἐμμανουὴλ Φαρέκα ἐξεδόθη «Ἐγκύκλιον Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον τοῦ ἔτους 1925» χρησιμώτατον καὶ εἰς πάντα μὲν Χριστιανόν, μάλιστα δ' εἰς τοὺς κληρικούς, διότι, πρὸς τὴν σημειώσει πολλῶν λειτουργικῶν πληροφοριῶν καὶ ὁδηγιῶν διὰ τὰς κυριώτερας ἑορτάς, περιέχει καὶ πλήρες τὸ Κυριακοδρόμιον τῶν Εὐαγγελίων, Ἀποστόλων, Ἐωθινῶν καὶ ἡχων τοῦ ἔτους, ἐπι τούτοις δὲ καὶ στατιστικούς πίνακας πληροφοριῶν χρησίμων περὶ πασῶν μὲν τῶν Ἐκκλησιῶν, ἰδίᾳ δὲ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ, εἰδικώτερον, τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν. Τὸ συνιστῶμεν θερμότατα. Τιμᾶται μόνον 3 δραχμῶν.

ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑ

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Βοῤῥου Νεμέας. Προκηρύττει ὅτι, Συνεπείᾳ διαταγῆς τοῦ Σου Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Γενικ. Ἐκκλησιαστικοῦ Ταμείου ἐκτίθεται εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἐκποίησεως μία δοῦς τῆς Μονῆς κειμένη ἐντὸς τῶν κήπων αὐτῆς. Ἡ δημοπρασία ἐνεργηθήσεται ἐν Ἁγίῳ Γεωργίῳ τὴν 28 τοῦ τρεχ. μηνὸς Δ)βρίου ἐνώπιον τοῦ Συμβολαιογράφου Νεμέας κ. Κωνσταντίνου Π. Μητράκου κλπ. τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον Ἀρχιμ. Χριστόφορος Βλάχος Μελ. Ράλλης.

Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον Ἱ. Μονῆς Παλαιοκαρυᾶς προκηρύσσει ὅτι ἐκτίθεται εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἢ ἐνοικίσις τῆς ἀμπέλου τῆς Μονῆς τῆς γνωστῆς ὑπὸ τὸ ὄνομα «Ἀμπέλι» τοῦ Βοῤῥυ, ἐνεργηθησομένη ἐν Δεσκάτῃ καὶ ἐν τῷ συνήθει τῶν δημοπρασιῶν τόπω τὴν 11ην Ἰανουαρίου 1925, ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 10—12 π. μ. ἐνώπιον τοῦ Συμβολ)φοῦντος Εἰρηνοδίκου Δεσκάτης καὶ ἀντιπροσώπου τῆς Μονῆς. Ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ Παλαιοκαρυᾶς τῇ 15 Δεκεμβρίου 1924 Τὸ Ἡγουμενοσυμβούλιον Δανιὴλ Τσιτούρας, Γεράσιμος Ζαφείρης, Γρηγόριος Ἱερομ. Παπαϊωάννου.

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,	
ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	
ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ	} ΕΣΩΤΕΡ. ΔΡΧ. 50—ΕΣΩΤΕΡ. ΦΡ. ΚΡ. 50
	} ΑΜΕΡΙΚΗΝΕ ΔΟΛΛ. 3
	} ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
	} Ο ΦΩΚΙΟΣ ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ
	} Ο ΓΟΥΤΥΝΟΣ ΚΑΙ ΜΕΓ]ΠΟΛΕΩΣ ΠΟΥΛΚΑΡΠΟΣ
	ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
	ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΝΑ
	Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου
	Γραφεῖα Μέγαρον Ἀρχιεπισκοπῆς, Φιλοθέης 6, Ἀθήναι
Τύπος “Φαίνομας, Συναδίου 28, Ἀθήναι	